

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаћа се поштом или
уручешком непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, или отплатом поштом на
пошту на којој драго пошту, а
коме је наручио, г. *Петру Рама-
новићу*, к. н. агенту у Котор,
Допис се плаћа уредништву.
Укупно се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
и по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Господар данас је примио у свечаној аудијенцији г. Власова, повог царско руског министра при нашем Двору. Измијењени говори при предаји и примању акредитивних писама новог министра били су најсрдачнији. Г. министра је допратио у Двор и испратио дворски маршал г. А. Радовић у дворским колима. У другим колима био је г. Лермонтов, секретар легације, са г. М. Церовићем, адјутантом Његовог Кр. Височанства Господара. Пред Двором је цетињска чета одавала војено почаст, а војена музика свирала руску народну химну, при доласку и одласку г. министра. Вечерас је у Двору велики објед у част г. Власова.

† Њ. В. МИЛАН ОБРЕНОВИЋ
ПРВИ КРАЉ СРБИЈЕ.

У понедељник вечер Њ. Кр. Височанство Господар добио је из Ниша од Његовог Величанства Краља Александра следећу депешу:

Његовом Краљевском Височанству Њазу
Цетиње.

Са тугом у срцу јављам Вашем Краљевском Височанству, да је мој љубазни Отац, Његово Величанство Краљ Милан, данас преминуо у Бечу.

Александар.

Њ. Кр. В. Господар исте вечери одговорио Његовом Величанству следећом депешом:

Његовом Величанству Александру I.
Краљу Србије

Н и ш.

Искрено учествујем у Твојој дубокој тузи. Незаборавама је она врућа братска заједница, која ме с Твојим покојним Оцем спајала године 1876 и 1877 — у оне дане искушења, мука и напора Срба за ослобођење. У име оних чувства, оних тежња, у име добра и заједничких наших интереса ја Ти данас поднашам увјерење моје братске љубави, дружбе и вјерног пријатељства.

Никола.

На ову депешу Њ. В. Краљ Александар одговорио је сјутрадан Њ. Кр. В. Господару:

Његовом Краљевском Височанству Њазу
Цетиње.

Дубоко тронут Твојом пријатељском депешом, којом си ми моју велику тугу у неколико ублажио, ја Те молим да примиш изразе моје најискреније благодарности и увјерење мога вјерног пријатељства.

Александар.

У понедељник је преминуо у Бечу Њ. В. први Краљ Србије Милан Обреновић, отац Њ. В. Краља Александра, који га је за живота замијенио на престо.

Бурни живот и грозничави рад покојног Краља братске нам Србије, с којом се Црна Гора налази у тако тијесним везама и по заједничкој прошлости и по заједничким тежњама, да и не спомињемо природну заједницу српског племена, морао је и на нас утицати, и за то се уздржавамо од општег суда тога рада, који ће неумитна историја изрећи, када прођу тешке прилике, које се изнад раздробљеног Српства витлају.

Али на његовом својем гробу мо можемо прећутати ону братску

заједницу на бојном пољу у последњем великом нашем рату 1876 године. Оно наше заједничко прегнуће у помоћ већ изнемогло у устанку за ослобођење браће наше у Босни и Херцеговини против силне турске царевине, а без ичије помоћи, осим правде и светости наше ствари, готови да за њу жртвујемо сами себе, и ако није дошјело жељеног плода, у историји српског народа остаје влатном страцином, неписаном братском слогом, будном националном свијести, великодушним одлукама и јуначким дјелима, којима смо свијет задивили, његове симпатије добили, и потврдили наше народне животне силе и наше народне природне неодољиве тежње.

На тој страници је записано и име Њазу Милана, који је тада Србију потпуно ослободио и границе јој раширио, и не може га ништа избрисати.

Сјећајући се оних историјских дана, сјећајући се оног елементарног националног одупељења, које нас је уједињавало и заштитило од Ловћена до Авале по бојним пољанама, сјећајући се заједничких мука и жртава, наша је дужност да то и признамо на гробу Краља Милана, и да за то пожелимо мир пепелу његовоме и вјечни покој души његовој!

А младоме Краљу желимо, да у овој његовој великој синовској жалости сви Срби из његове државе и изван ње допринесу љубављу и оданости, како ће моћи чвршће и успјешније одговорити своје великом позиву. Особито очекујемо од Црногораца, који се налазе у Србији, да се овој жељи нашој одазову; и нека знаду, да ћемо сматрати и цијенити њихову љубав и оданост према Краљу Александру исто као према нашем узвишеноме Господару, Њазу Николи.

Од бечког „Кор. Вира“ примили смо следеће депеше:

БЕЧ, 27 јануара. — Краљ Милан од петнаест дана трпи инфлуенцу. Јучер су се појавили симптоми запаљења плућа. Положај тежак, али без иминентне опасности.

БЕЧ, 28 јануара. — Цар се дао изјестити о стању Краља Милана преко свог адјутанта и наредио, да му се сваки дан подноси извјештај.

БЕЧ, 29 јануара, (у јутро). Стање Краља Милана од синоћ се погоршава. Јутрос се Цар чинио изјестити о његовом стању.

— (На 4 уре по подне). „Н. Преса“ доноси, да је Краљ Милан у агонији. Љекари држе да који час предстоји смрт.

— (На 8 ура у вечер). Краљ Милан је умро на 4 уре послје подна.

БЕЧ, 30 јануара. — Синоћ је адјутант Царев пошао у стан Краља Милана и изјавио сажаљење Царево. Услед његове жеље покоји Краљ биће сахрањен у Крушедолу, фрунскогорском манастиру, са почастима владајуће династије. Министар Србије Кристић, одма послје смрти Краља Милана, пошао је код Цара, да дозна његове диспозиције. Краљ Милан је умро на 4 и 20 минута.

НИШ, 30 јануара. — Вијест о смрти Краља Милана дубоко је потресла Краља Александра. У скупштини је пресједник министарства Јовановић објавио смрт Краља Мила-

на ријечима признања и похвале. Скупштина је једнодушно примила предлог, да in corpore учествује у сprovodu у Биограду. Тијело Миланово биће пренешено у Биоград. Краљ Александар неће одити у Беч.

БЕЧ, 31 јануара (у вечер). Тијело Краља Милана биће пренешено у четвртак у српску цркву, гдје ће бити изложено. У петак свечани сprovод са војничким почастима до жељезничке станице.

БЕЧ, 31 јануара. — Сprovод Миланов у Бечу са почастима Краља

копачио је утврђен у петак послје подна. Послје опшјела специјални дворски воз са дворским функционерима пренијеће мртвачку скрињу у Крушедол.

БЕЧ, 1 фебруара. — По публицираном церемонијалу, послје опшјела, тијело Краља Милана биће пренешено у петак на жељезничку станицу. У сprovodu ће учествовати Цар, Арцидуке, дипломатско тијело, пресједништва горње и доње куће, функционери дворски и државни, градоначелник, а војска ће чинити шпалире. Мртво тијело ће приспјети у Карловце у суботу у вечер, гдје ће бити примљено са војеним почастима, па ће на колима бити пренешено у Крушедол.

БИОГРАД, 1 фебруара. — Краљ Александар издао је прокламацију народу и дневну наредбу војсци, у којима истиче велике заслуге Краља Милана.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 1 фебруара.

Нови аустријски рајхсрат отворен је престолном бесједом, која није задовољила ни Њемце ни Словене, и тако одобравање, којим је била примљена, мора се сада узети као излив поштовања и оданости према честитоме сједома Монарху, а ништо као повјерење према његовој влади. Говорећи о тој престолној бесједи, која се у осталом сматра као програм Керберовог министарства, петроградско „Н. Време“ вели: „При доброј вољи истумачећи све што је у престолној бесједи речено у пријатном за себе смислу, могли би и Словени и Њемци бити задовољни и чекати да се њихове жеље испуне у блиској будућности. Али сада није то вријеме, да би се аустријски народи могли задовољити неопредјелим, тамним и еластичним обећањима И Словени и Њемци чекају јасан одговор, ком ће се од два програма, између којих се колоба Аустрија, дати коначна превласт: хоће ли Аустрија бити савез аутономних равноправних народа, или њемачка централистичка држава, која тежи да најпослије заузме положај Баварске или Саксонске? Аустријска влада још се једином пободом рећи: „alea jacta est!“ и наставља колебати се у неодлучности на обали Рубикона“.

Но ипак Њемци могу бити много задовољнији него што се показују, јер се у престолној бесједи нијгдје не спомиње равноправност језика, коју Словени траже; што више, наглашује се један државни језик, и ако се тај језик не крсти правим његовим именом — њемачким; што Чехе унапријед располаже на жесток отпор.

Говорило се, да ће у престолној бесједи бити осуђено чешко држање у прошлом парламенту, и за то је Клофач, вођа нове чешке радикалне странке, у претходној сједници уочи свечаног отварања рајхсрата, опомоћу владе овим ријечима: „Тешико вама, ако у престолној бесједи буде и једне ријечи против Чеха!“ И те ријечи није било, али суштина говора обара све чешке захтеве; и појава Клофача са новом чешком странком у новом рајхсрату не слуги добро Керберовом министарству. Он је изјавио сараднику једног бечког листа, да његова странка са чешком аграријом странком намјерава, као Бури, водити очајну борбу са владом, која је проишкнута са германизаторским тежњама. Он је казао: „Наша је девиза: не вјерујте никоме на свијету!“ Вјачеслав Клофач је млади човек, око 35 година, журналист, који је био дуго вријеме сарадник „Народних Листова“. Овај младочешки орган од неко доба изгледа му не довољно енергичним, и младочешка странка не довољно одлучна, и он се истакао међу чешком омладином с намјером да састави радикалну странку. На изборима је он постигао сјајни успјех, добивши два заступничка мандата у два округа. „Н. Време“ вели да је по опћем убјеђењу Клофач са својим приврженицима способан да игра исту ону улогу у новом рајхсрату, коју су у прошлом играли Волф и Шеперер са њемачким радикалима.

На сваки начин, ова нова чешка странка, у самој ствари служиће авангардом велике младочешке странке, коју ће у исто доба потицати на одлучији рад, да се сав чешки народ не прелије у радикалну странку, као што се прије неколико година прелио из старочешке у младочешку странку.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Важан чланак Бечки озбиљни часопис „Ди Пајт“ донио је чланак под насловом „Велика Хрватска и хрватско државно право“, у ком се доказује, да је хрватска државна мисао у корнети не само Аустро-угарске монархије него и у корист њене савезнице Њемачке. Ми смо у овој рубрици ту скоро забиљежили слично доказивање и једног берлинског озбиљног часописа. Колико год је хрватским апетитима угодно, што се тако озбиљни њемачки гласови подижу за хрватску државну мисао, с друге стране им је неугодно, што је тим у исто вријеме компромитирају пред словенским свијетом; и загребачки „Обзор“ мучи се да одбије од хрватске државне мисли улогу, коју јој њемачки политичари приписују, све каквим разлозима:

„Како смо, осврћући се на први дио тога саставка без обзира на то, ко га је написао, већ имајући на уму једино, што је у њем написано, признали, да писац тежљиво познаје предмет, о којем пише, да је умно јасно и прецизно изложио најмаркантније прте развитака хрватске политичке и државноправне појаве до најновијег времена, тако сада изјављујемо, да нам се занета чудновата чини, гдје писац хрватску државну мисао међу нимм оправдава и тиме, што вели: „Хрватска државна мисао јест обраном за Угарску монархију, паће и за алирирану Њемачку.“ Још нам се мање свиђа аргументација, којом писац то образлаже. Том аргументацијом запаље се писац у протуполовје с оним, што је у првом дијелу овога саставка говорио о фантаму панславизма.

„Је ли панславизам, како тај појам измислише противници Славенства, да њима оправдавају потлачивање појединих славенских огранака, занета фантам, онда је фантам и она врста панславизма, против

које писац препоручује остварење хрватске државне мисли. Писац ће и сам признати, да ако и има врхуних глава, које сачињавају о стварању великохрватске државе од Македоније до Адрије, која би обезбавила и Хрватску и Далмацију и Босну и Херцеговину, да је то утопија и нестварива сања, која никоме не шкоди него једино онима, који се сами њоме обмањују (?) те гледајући само у анијасе над собом, не виде, што се збива на земљишту, којим им је ходати.

А онда нам се чини ипак чудновато, да Хрват образлаже оправданост оживо-творења хрватске државне мисли тиме, да је та мисао уједино одбрана Немачке. Писац као да затвара очи пред погубељу, која пријети свим малим словенским границама пак и хрватству од велико немачких прохтеја. Ти прохтеји нијесу фантама, нити су то пушта уздицања врућегмањина, већ ти прохтеји у истини обстоје, нико их не таји нити ико опорује њихову погуби-билу за нашу монархију, за Угарску за нашу хрватску отаџбину и за Балкан. Организација подхвата „Drang nach Osten“ почиње урађати управо кобиним плодовима за нашу монархију, за Угарску, за балканске државе и дакако за хрватство. Пак није ли онда занета чудно, када се хрватска државна мисао представља као нешто, што би требало већ и зато подуширати, јер да је то уједино одбрана за Угарску и Немачку. Тешко ли тој хрватској државној мисли, када би је стали узимати у заштити Мађари и Немци, као бранитељницу е нашој монархијом сигурно не па своју штету алирање Немачке. Мислимо, да је то тако јасно, те о том не треба више разирављати. Сви они други наводи, раз-лози и докази, којима писац образлаже оправданост и остваривост хрватске држав-не идеје, с којима се ми по смену слажемо, у велике губе од своје цијене и приједно-сти, када их се узме у свези с покушајем, да се образложи оправданост те идеје и тиме, да је она чак обрапои и за савезни-цу хабебуршке монархије, Немачку.“

ДОПИСИ.

Подгорица, 24 јануара 1901 год. — Брајовна вијест дође, да се у цетињској болници, после кратког боловања, 18 овог мјесеца у вјечност преселио поп Јако Ву-летић, муњевитом брзином пропечена је по свој овој вароши, а такође и по цијелој Зети. Моје је перо врло слабо да прикажем тај губитак, а још слабије да опишем жи-вот и рад овога духовника и гласовита јунака, коме су достојне почести указате при последњем часу.

Бег Високопреосв. гоеп. Митрополит Митрофан, а и грађанство вароши Цетиња, покојнику су одали достојну пошту и при-звање. Но, и ова варош, а такође и цијела Зета, колико цијени јуначке подвиге попа Вулетича, види се из последње почести — које је покојнику при последњем ра-станку одала. Истог дана, када је овдје стигла брајовна вијест, у 11 сати ноћи дошао бреху Голубовичи, а на челу њих подкомандир Саво Дракић; сјутри дан ко-мандир Т. Кликовач, кап. заступник Тио-

доровић, многи официри и мноштво вој-ника. 19 ов. мј. тачно у 3 сата по подне, одашће свештенство са парохом Дољан-ским, Арсеп Поповићем, са учитељима, ученицима, пјевачким друштом „Бранко“, цијелим орд. чиновништвом и великим бро-јем грађанства, упутисе се ка Везировом мосту. Гдје послје кратког очекивања дочекаше мртво тијело покојниково, које се спровођаше са великим бројем његове браће и парохијана, који бијаху са подко-мандиром Дракићем раније изашли на су-срет у Љешкопољу.

Пратња од Везирова моста до По-брежја била је свечана. Напријед су ишли у „стихаре“ три обучена ученика са кр-стом и црквеним барјацима, а иза ових учитељи са ученицима, пјевачко друштво „Бранко“, па опет у „стихаре“ два обу-чена ученика, а пред самом мртвачком скрином свештенство, а послје скрине покојникова најближа браћа и рођаци, сво одашће чиновништво и мноштво грађан-ства, а на челу свијех гоеп. сердар Јагош Радовић и гоеп. командир Јанко Вукотић. За пријеме, док се спровод крећао, са орд. цркве тужно су звонили црквена звона. а кад се дошло према цркви спровод је стао, а свештенство је покојнику спомен учи-нило, па и иза овога опет се пратња у истој реду кренула и мислим, да нико од православних није изостао, а са овим-јема бијаше велики број мухамеданаца и римокатолика.

Кад се ушло у стару варош, са ли-јево стране пута бијаху поређани Зећани — а на челу ових командир Кликовач, кап. заступник Тодоровић и зетски офи-цири, који сви без разлике са тешким јецањем у прима и претим потоком суза сусријетаху свога љубљенога свештеника и јунака.

Спровод се врло лагано крећао и у 4 сата после подна бијаше на Побрежју, гдје зауставивши се, свештенство је учи-нило покојнику спомен, а г. учитељ Зарпа Радичевић у име Подгоричана држао је опрштајну ријеч, у којој је укратко по-којникова врлине и јуначка прегнућа, која је поп Јако за живота као најбољи јунак на овоме крају показивао. Она гласи:

Тужни збор!

При оваквом свечаном спроводу, пред овако одабраним скупом, а пред посмртним остацима овога нашег доброг свештеника, требало би да сам испуњен бесједничком врлином, па да могу представити уздржљивост, љубав према истини и св. цркви, ро-дољубивост и патриотизам овога покојника, кога су крајом све поменуте врлине.

Душа ме боли, а срце ми је тугом потрешено кад чух, а сад још више кад очима гледам, да пред нама лежи онај, који ће нама се међу нама остати вјечно да живи. — Ми се сад растајемо са ста-ријем — тридесетогодишњим свештеником — добријем Србином, — а међу нама нај-бољим јунаком — попом Јаком Вулетичем, који је цијелијем својим животом посвједочио и који ће као такав међу нама за углед остати.

Ми се данас растајемо са њим — Он одлази са ове трошне земље, али, ми треба да опозоримо наш млађи нараштај на

па у Пожуну свршавао прву и другу го-дину физиолије, неимајући него само ето фиорина сталне етишеније, коју му је тадашњи вршачки владика а потоњи патри-јарх Рајачић давао. Али је у Пожуну на-шао обилате душевне хране, гдје су тада одушевљавале омладину словенску свесло-венске мисли Коларева и Штурева; под утицајем којих младих Срби, који су се ту учили, основаше своје друштво, које покрену 1847 и свој орган „Слањајку“. И ту се појављује нећ будући велики народни бо-рац у својој пјесми „Бродари“, која почиње:

Дуго нам се није дало
Згодни вјетри добит моћ,
Кад је другим сунце сјајло,
Код нас густа бјеше ноћ,
Код других се цвече брадо,
Нас је јако стезао лед;
Ал' се коло окретало,
И гле! на нас дође ред...
Сложно зато, браћо мила!
Моћ нам јака, живот нов,
Кренимо воља даће крило,
Да стигнемо других плув;
Они су нам неће адрасо
Опчистили овај пут:
Знамо сада куд је прапо,
Гди је стезао или пруд.....

А још боље будућег народног вођу нагонјештавала је она његова пјесма из буне г. 1848, која се и послје по жељеној Војводици пјевала као народна химна, па се и данас гдје-гдје чује:

Већ се српска застава
Скуда није јавно,
И српска се браћа сва
Скуда боре славно:

Јер је Милетић на Пожуну одма по-читао па поље дјелонања, кад је те године букнула она велика револуција у Угарској. Затим гдје се сипавају војници да остав-љају своја огњишта, и по наредби бекче напале, да иду на бојно поље у Италију, гдје је такојер устао народ, да се осло-боди од Аустрије. Наравно, Срби су него-довали, али нико није имао одважности,

живот овога врлог родољуба и, показати им, како се служи Богу, народу и Висо-чанственом дому? чмје је срце још од младих година тескило к њему, који је и дјелом показао. Кад је прва Невесињска пушка пукала за ослобођење, видимо попа Јака 1876 године, ће прелази међу први-јем борцима из Зете у Црну Гору, који се као лав бори противу непријатеља Српства.

Тужни збор! мислим, да над нама лебди бесмртна душа његова, а небо види и слуша нас да ли ћемо достојну пошту ука-зати овоме дуговременом јунаку, овоме добром служитељу олтара Господњег — овоме вјерном и оданом слуги славне ди-настије Петровића и српске идеје.

Да ређам рад и заслуге покојниково, које је као војник — барјактар пар. војске и као добар свештеник учинио, мислим да бих се огријешио, јер знам — да седа сва-ки, а и виши дн боље зна од мене, све што је покојник учинио, и за то, браћо, у оноем мала је слава моја, да му пред нама све заслуге ређам и опишем; по, у ко-лико се ја достојно одазвати не могу, ту нека допуне наш млађе — научне сваре и заједничке молитве за покој душе његове, која је живила и радила за народ српски и његову величину. —

Овом приликом при растанку драги наш покојник, грађанство вароши Подго-рике па отвореном пољу изриче ти посљед-њу захвалност, поштовање и благодарност: — прштајући се посмртним остацима твојим и благосиљајући твој родољубиви живот пун великим врлинама — особито твојега јунаштва, молимо свемогућег Бога да твојој души достојну и заслужену на-граду даде, која ти се овом припремом животу није могла достојно дати. Свемогу-ћи — који свакога по заслугама награђује — молимо Му се као праведном судији, да те по жељама нашим награди у вјечном животу, а заслуге, које си као примјеран јунак и витез имао, нека би дао, да твоји примјери остану роду твојем свагда у живој успоми. — Амин.

Одавши Подгоричани са овим посљедњу пошту и целив покојнику — Зећани са мртвим тијелом и телеком наставише пут за Голубовце, а са овима се придружише подгоричко свештенство и још неки Подго-ричани. Дошавши спровод у Српску у 7 сати ноћу, овђе изађоше на сусрет зетски свештеници и мноштво народа обојега пола, који са великим плачем и кукљавом доче-каше свога покојника. Прозлазећи пратња кроз Мојановиће, толико се овђе зетскога народа бијаше слегло, да је спровод најла-ганци крећао се до цркве Голубовачке и чудим се, како које мало и нејако чељаде не би спрштено, јер се овђе бијаше нама-њило много зетскога народа, који једнако плакаху и нарицаху, међу којима и зетска дјеца истицаху покојникова јуначке врлине — називајући га: бранитељем, соколом, крилом крајине и т. д.

Бијаше прошло 8 сати у вече кад је свештенство унијело мртвачко тијело свога друга у парохијалну цркву Голубовачку гдје је и похило, над којим су се читала јеванђеља — а сјутри дан и служила за упокојена литургија. Окупљени народ није се ноћу разливао, већ се једнако у цркви

да заустави оружану војску, да брани сво-ја огњишта. Баш кад је та војска крећала, у Чуругу зазвониле звона на узабуну. Вој-ска се окупи око цркве, и ту је основни један одушевљени младик овако: „Куда крећете? У туђу земљу, да за туђ рачун пролијете српску крв? Тражите гроба из-ван своје домовине, док се овдје копа гробница цијеломе народу! Не идите тамо! Епо на српскоме Јарку јуначки Чича ку-пи оружане Србе, да брани нашу домовину. Тамо, јунаци, тамо је наше мјесто; па ако нам је суђено, да изгинете, а ви изгините славно за своја огњишта, засијте вашиим костима нашу земљу, која вас ето зове данас, да је чувате!“ На то Граничари кликнуше: „На Јарак! На Јарак! Нећемо у Италију!“ — Онај одважни младик био је Милетић! И тим је довољно окарак-терисан његов рад у оном српскоме покре-ту, који је најпослије био употребљен опет за туђ рачун...

Послије револуције Милетић је на-ставио своје школовање на бечком уни-верзитету, са етишенијом Књаза Михајила Обреновића, гдје је довршио науку одлич-ним успјехом и већ г. 1854 добио докто-рат права. Г. 1856 положиши адвокатски испит, настави се у Н. Саду, гдје је г. 1861 и 1867 биран за начелника ове сло-бодне вароши; о што су онда биле сло-бодне вароши у Угарској, то садашњи на-раштај не може ни да схвати. Грађани су слободно бирали начелника, и уз на-челника, све чиновнике свију струка; та-ко уз Милетића су били сви чиновници Срби, који су њему повољни били. У Н. Саду није било државних чиновника, него само они, што су примали наплаћени др-жавни порез. То је дакле била потпуно слободна српска варош и у њој господар Милетић! Тада је назвао ту „Српски Дневник“, па ком су радили уз Милетића још два најбоља српска публицисте: Ђуро Вукотић и др. Полит Десанић. У том

и око ње задржавао и слушао читање је-ванђеља.

Рано у јутро, 20 овог мјесеца, кад је требало покојника матери земљи предавати, бијаше се слегло мноштво народа око по-којника, па и из неких српских села преко границе као: из Врања, Враке и Матагужа. Погреб су читали седам свештеника, а по свршетку погреб мртвачку скрињу носили су и спустили у гробу, који бијаше ископан са десне стране уласка у цркву. При спу-штању у гроб држао је опрштајну бесједу потписати писац ових редака.

Чувши за смрт овога јунака, и пре-когранични Груди — сматрајући се за неке рођаке Вулетича, јер је ова кућа на-валом Турака освајајући Зету — пријегла са још неким зетским кућама и живила у Груде; у великом броју дођоше рођаци Груде два дана по погребу и оплакалише попа Јака као еродника, а с тијем више као најбољег јунака на свом крају, а са ко-јим су се Груде као еродником на крајини дичили.

Из овога мога краткога описа моћи ће сваки читаоц цијењеног „Гласа Црногорца“ унијети, ко је и какав је био покојник поп Јако Вулетич. Чује се, да ће Зећани својоме добром свештенику и одличном јунаку по-дићи један видљиви споменик, који ће по-томству хранити име и јуначка дјела по-којникова.

Овако лијепу и племениту замисао Зећана и потписати свесрдно прихватам, препоручује и жели, да се та њихова за-мисао и оствари.

И овом приликом изричем моје нај-дубље поштовање према покојнику са ри-јечима:

Јака ти родна земља врли покојниче и вјечна ти успомена међу нама!

К. Поповић.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Позив на претплату.) „Привредник“ ступа сво у четврту годину свога рада. Програм нашега листа обухвата осим за-другарства још и остале наше привредне гране: пољопривреду, трговину и занате које смо ми у листу обрађивали како смо најбоље знали и умјели. Обавјештавали смо уз то своје претплатнике о свему што су нас питали, типало се то питања пољо-привредних, политичке управе, правних, финансијске и трговачко-занатлијске струке.

„Привредник“ је дакле у првом сми-слу ријечи савјетник, учитељ и путовања народа нашега.

Но нијесу то још сви послови које „Привредник“ врши. Као што год установи земљорадничке задруге диже пољопривред-ника из основа економски и морално, тако смо ми прегли да из основа зановимо и трговину и занате. У ту сврху смјестили смо до сада лијепо број своје дјелне у разне корисне послове.

Али сви ти послови стају новца и опет новаци, па уз сву моралну помоћ која нам се у томе раду указује са свију страна морало би се суетати, када не би било претплатника. А погрешка је што баш то неће многи да увиде, и ако иначе свак без

листу је Милетић развио заставу, да ваља кидати везе са „невјерним Бечом“ и спо-разумјети се са Мађарима, који су се та-којер бунили против „бечке камарице.“ И то његово гледиште освојило је јавно мишљење Срба у Угарској тако, да је по-бједило и на српском народно-црквеном сабору у Карловцима одма г. 1861. Српска Војводина била је у зачетку укинута и Бахов деспотизам владао је по свој Угар-ској. Деак и Андриши пружише руку Милетићу, да им овај са српском народ-ности помогне у борби против Беча, при-стајући на све, што је Милетић тражио, а то је равноправност народности; и Ми-летић им је витешки помагао. Кад је по-крету г. 1866 „Заставу“, тада је та Ми-летићева политика владала по својој вој-водици. Уз Милетића је сјеђало у пештан-ском сабору до 16 српских заступника. Послије битке код Садове, г. 1867 долази споразум Мађара с Бечом, и Мађари Србе напустише. Као што је Беч наградио по-моћ Срба у револуцији, тако исто и Ма-ђари наградише српску помоћ послје ре-волуције — неблагодарношћу. Али ипак српски заступници са румуњским г. 1868 израдише у пештанском сабору закон о народностима, који у мађарским рукама мало по мало постаде мртвим словом, па и то би сада да укину.

Бранећи српску народност, није забо-рављао ни хрватску, и због једног чланка против хрватског бана Раука био је осу-ђен г. 1869 на годину дана тамнице. А кад Црна Гора и Србија заратише г. 1876, Милетића воде у истражни затвор; и по-слије године и по изводе га на суд за веленадају и осуђују тајан на Богосиље-ње г. 1878 на пет година тамнице. На-шли су се лажни свијетоди, да је Милетић дражио народ Угарске и Аустрије, да је спремао зајеру против своје државе. Узалуд јебила сјајна одбрана др. Полита — тако је морало бити, јер је Милетић био

ЛИСТАК.

† Др. СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ

У прошлом броју, под првим утиском, објавили смо нашим читаоцима, какав је Србин нестануо, а сада ћемо покушати што год из његова мучнога живота и рада дивовскога, на углед нараштају, који на-ступа.

Родно се 10 фебруара 1826 у Шај-кајинкој, у селу Моторину, у занатлијској кући, од оца Симе и матере Теодоре, који су имали још шестеро дјеце. Основне школе свршио је у родном мјесту и Тигелу, гдје је и нишу школу (обершћу) свршио, наада као први љак, и ту немачки језик тако научно, да је у њему доцније у животу прави мајстор био.

Хвала његовој материнској љубави, која је опазила у свом прворођенчету ве-лику вољу за науком, наставило је школо-вање у српској новосадској гимназији, и у њој свршио тадашњих шест разреда, опет као први љак из свих наука. Као такав љак заслуживао је сам себи издржавање, давајући речениције у болним српским ку-ћама у Новом Саду, међу којима и у кући Подитовој, у којој је поучавао и свог доцни-јег најбољег друга, др. Михајила Полит-Десанића, одакле и потиче она душевна веза између ова два српска првака, така интимна, да је онај последњи, кад се са страна разишло, да се та веза прекине, бо-лом у души пријатељима исповиједао, да је у њему „пола душе“, што му је Миле-тић унио.

Још се више мучио, да заслужи себи потребито издржавање, кад је у Пензи,

разлике признаје да нам је „Привредник“ нуждан као хљеб насупиш, и да је цијена толико ниска да је свако лако поднијети може.

„Привредник“ нема фондова ни фондација, нема субвенција нити ма какве помоћи са стране него тавори о своје руке и круху, уздајући се „у се и у своје кљусе“.

Ми знамо да код овог нашег растројства, учмалости и запуштености, није лаган посао заузимајући се за озбиљан привредни лист, али баш зато нам је свима дужност да почнемо у томе погледу бар јед пробити.

Молимо ради тога све искрене пријатеље српског напретка да настоје како би се „Привредник“ чим боље раширио у народу, јер ћемо на овоме тешком народном послу моћи само онда истрајати ако нас помогне народ обилно претплатницима.

„Привредник“ стаје само 4 круне на читаву годину, тако да се претплатити може и највећа сиротиња, а излази двапут мјесечно. Имена претплатника, као и сакупљени новац нека се пошље нама овамо у Загреб поштанском упутницом.

Управа „Привредника“ у Загребу.

(Млекарство у Угарској.) Прије четири, пет година била је та грана пољопривреде скоро сасвијем запуштена. Млекарством су се бавиле као и свадје другдје, у првом почетку једино домаћице које су правиле масло („путер“) из киселог скоруца на најпростији начин. Фини „путер“ за чај („путер“ од слаткога скоруца) доважјао се у Угарску из аустријских млекарница.

Данас као што већ напријед споменуемо друштво стоји! Разумни пољопривредници увидјеше да је штетно за земљу кад се издаје из земље новац за производе који би се исто тако и ту могли да производе, па прегнуше да нађу томе лијека. У години 1894. настале велика преокретања у овој грани пољопривреде. Као што раније споменуемо, увидјеше у Угарској велику важност млекарства, па стадоше да раде око тога како би основали удружење које би помагало разумно прављење масла с једне стране, а са друге стране опет да се побрине за извоз тога производа.

Збиља још исте године оснује се то предузеће, ма да су предузимачи морали при том да свладају многе и различите потешкоће и да претрпе велике материјалне жртве, те поче да ради. Мисао о развијању млекарства продра је тако последице неколико мјесеци и у шире кругове, а особито је прихватише мали господари и привредници, који видјеше да ће моћи при том имати лијепу заслугу и добитак. У крајевима гдје је филоксерс уништили виноград, а људи нијесу имали никакве друге зараде нити хране особито дође добро тај покрет. Ко је год имао двије или три краве драговољно се придружио тому покрету који је ишао за циљем да се оснивају млекарске задруге, које ће правити фини „путер“ за чај.

Тадашњи земљопосед надзорник млекарства, који је добро познавао пољопривредне прилике у појединим крајевима нађе за добро не само са гледишта сточарства и поправљања земљишта, него поглавито баш

ради самога добитка и зараде да се у околицама јужнозападно од Пеште, између Балатона и Драве, оснују прве млекарнице. Збиља основаше се скоро у исто вријеме четири веће млекарске задруге. Те задруге тако су добро и нагло напредовале, да су одмах и сусједне општине почеле да оснивају млекарске задруге. Наскоро затијем почеше оснивати млекарске задруге и у другим жупанијама, када се видјело како ове задруге добро и брзо напредују.

Упоредно с овим покретом настојало је друштво за извоз „путера“ да отвори угарском „путеру“ прекоморска тржишта. То му је из почетка ишло врло тешко, јер у првом реду није онда „путер“ још био сасвијем добар, а са друге стране није ово друштво потпомагано од оних који су за то позвани. Међутим то друштво није жалило ни труда ни жртава, те му збиља пође за руком да уведе угарски „путер“ скоро у сва свјетска тржишта. Протекле године изважао се „путер“ на бачве у Велику Британију и Немачку, у сандуцима у Швајцарску и Француску, у кутијама у Турску, Јапан, Бразилију, Јаву, Кину, Трансвал и т. д.

Према извозу напредовала је и производња тако, да сада има у Барањској жупанији 63, у Толњанској 50, у Тороњској и Тамнишкој 38, млекарских задруга које раде, или већ почињу да раде. Осим тога почињу се да оснивају нове задруге скоро у свима жупанијама, те ће већ почети да раде ове године. У главном произвађати и до сто милијуна кгр. „путера“.

Не треба ни да спомињемо што то има да значи и колико има вриједности за пољопривреду и народно господарство у опће.

Када се годишње произвађа само 4—5 мил. кгр. „путера“ добију тијем мали господари који иначе немају друге споредне зараде, 10—12 мил. круна а поред тога остане им сплављено млијеко које могу употребити дијелом за храну а дијелом за товлене марице.

Ето што се све може да учини и да постигне удружењем, заједничким радом и заузимањем.

„Привредник“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 1 фебруара

(Против познатог скатачине и варалице) Петра Липовца, за којег смо већ јавили, да је ухањен на граници и онђе у затвор доведен, поведена је строга истрага за сва његова неваљала дјела и преваре, што је чинио, куд-год је одио.

Претплатници на издања „Матице Српске.“

1.) Члан: Госп. Михаило Поповић, ађутант Њ. Краљ. Височанства Господара.

II.) Претплатници за „Бетонис“ и за „Књиге за народ“ (по реду уписивања):

Г. Симо Филић, трговац; Г. Максим Јовановић, трговац; Г. Косто Лучић, ђакон и управ. учитељ; Г. Јово Јовановић, трговац; госпођа Анђа Ђурашковић, учите-

последњу пошту увеличало, то је била једнодушност свију Срба у Новом Саду и изван њега.

„Браник“ је изашао у црном оквиру готов сав посвећен великоме поједињу, са првим чланком из пера дра Полита Десанчића, који одавна не пише по листовима, и међу многобројним вијеницама истиче се најљепши од природног цијећа, са прним тракама, на којим су биле златним словима написане ове ријечи: „Својем великом ментору дру Светозару Милетићу — захвалили др Мих. Полит-Десанчић.“ А већ смо казали, да је др. Илија Вучетић држао похвално слово у цркви, и то је био говор најзначајнији.

Сви српски листови одају заслужену пошту великоме Србину. Од хрватских је донијела „Хрватска“ чланак написан искреним осјећањем, „Обзор“ се ограничио само на податке из живота Милетићева, али спљетско „Јединство“ донијело чланак, који надокнађује „Обзор“ова ђутање. Тај чланак у четири ступца заносно слави Милетића, рипсе живим бојама његову свијетлау слику, анализира његову велику душу, па овако завршује: „...и руком иго дрхће од узбуђења, сплашећи се овог новинарског амвона, са којег се бране права Хрвата, на гробу Срба Светозара записујемо: У XIX. вијеку био је највећи словенски карактер.“

Старошћка прашка „Политик“ на првом мјесту посвећује Милетићу такав чланак, као да је унапријед знала, како ће се „Пестер-Лојд“ у уводном чланку мучити, да потамни славу Милетићеву, која ће с његова гроба све већа сјити свим потлаченим народностима у Угарској на част цијелог српскога народа.

Лица: Г. Шћепо Кустидија; Г. Никола Лековић учитељ; Г-ца Мила М. Драгић; Г. Марко Томашевић, словослагач у К. Ц. државној штампарији; Г. Перо С. Мартиновић, секретар гл. школ. надзорништва; Бег. Високопреосвештенство Митрополит Г. Митрофан; Г. Милош Ђ. Шаулић, секретар министарства Правде; Г. Јазар Т. Перовић, професор; Г. Митар С. Вукчевић, писар мин. Правде; Г. Марко Ђ. Вујовић, иконописац; Г. Шпиро Јовановић, управитељ двора Њ. Краљ. Височанства Њазза Престолонашљедника.

III. гг. Претплатници за „Књиге за народ“:

Петар Ђ. Ковачевић, уч. осн. школе; Ђоко Ђурановић, уч. II раз. Бог.-учит. школе; Ђубомир Николић, уч. II раз. Бог.-уч. школе; Никола Мартиновић, уч. II раз. Бог.-уч. школе; Јован Ђоновић, уч. II раз. Бог.-учит. школе; Милан Михаиловић, уч. II раз. Бог.-учит. школе; Јован Велашевић, уч. основне школе; Лука Булатовић, уч. III раз. Гимн.; Петар Грујовић, уч. III раз. Гимн.; Милутин Радовић, уч. III раз. Гимн.; Ристо Давчевић, уч. III раз. Гимн.; Владимир Јазовић, уч. III раз. Гимн.; Владо Беговић, уч. III раз. Гимн.; Милета Бурлић, уч. III раз. Гимн.; Монасије Поповић, уч. III раз. Гимн.; Лука Вукчевић, уч. III раз. Гимн.; Милутин Капа, уч. III раз. Гимн.; Владо Калудеровић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Мило Гломазић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Милета Поповић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Томо Поповић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Јагош Поповић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Милета Стојановић, ученик III раз. Бог.-учит. школе; Петар Пекић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Никола Јовановић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Никола Стојовић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Зарица Чејовић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Мило Вукчевић, уч. III раз. Бог.-учит. школе; Јазар Матлијевић, уч. III раз. Бог.-учит. шк.; Јанко Тошковић, уч. III раз. Богос.-учитељ. школе; Машан Симоновић, ученик III раз. Богос.-учитељ. школе.

Као што се видјело у прошлом броју „Гл. Црногорца“ Матица је добила приличан број претплатника, благодарећи труду г. проф. Мијушковића, услед чега писано ми је, да му изручим од њихове стране захвалност на досадешњем труду. Обраћајући поново пажњу свијех љубитеља српске књиге на овај корисни Матичин подухват, молим ону господу, која би се желела претплатити на Матичине књиге, да то што скорје учине преко мене, као јединог од сад повјереника Матичина за Цетиње и сколину.

„Бетонис“ излази свака два мјесеца у свескама од 7—8 табака. Шест књига „Бетониса“ са још три „Књиге Матице Српске“ добијају претплатници за 6 круна (7 дин.).

Пет „Књига за народ“ из задужбине Петра Ковчевића са *Календаром* добијају претплатници за 1 круну (1 дин. 30 п.).

Члан Матице Српске може постати сваки Србин, који положи у благајницу 100 круна од једанпут, или положиши 20 круна обвезе се, да ће остало у годишњим честицама за идуће 4 године исплатити. — Члан добија сва издања Матичина чим положи прву честицу.

Проф. Јазо Поповић.

(Из Главног Одбора за издизање домаћих умоболнијех)

Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан изводио је сировести Главноме Одбору два добровољна прилога из брских наи Русје који су на његово име послали и то: од Преосвешћеног Епископа Смиленског Господина Никандра чек од 300 франака, претворено у а. в. — — — — — фр. 141 и од Тоболског Губернатора 25 рубаља, а вр. — — — — — фр. 25.20

А преко гг. свештеника Риста М. Поповића и капел. писара Мирза Велимировића приложили су из Загарац:

Гг. поп Марко Поповић, Ђулић, фпор. 10; кап. Петар Радовић, ком. Благога Драговић и сеп. Илија Беговић по 5 ф; Ђоко Ђукић Вујовић, 6 ф; Јован Секулић Вујовић, 5 ф; Гајо Милошевић Николић, 4 ф и 50 п; Лука Адић, учитељ 4 ф; Ђоко Милошевић, учитељ, Ђорђе М. Драговић, подоф. Марко М. Стаматовић, бар и Васо Срд. Пешић, бар. по 3 ф; Милоје Б. Беговић, оф, Перо В. Грујовић, оф. Анто М. Кековић, бар. и Милован Рад. Вуксановић бар. по 2 ф; Радован Мил. Вуксановић, бар. Завиша Зр. Кековић, оф и Саво С. Велимировић, бат. бар. по 1 ф; Г-ца Маре Ђ. Дубинић, 5 ф; Милун Вук. Симоновић, 3 ф; Савела Мат. Шћепановић, 2 ф и 50 п; Милован Мат. Шћепановић, Илија И. Велимировић, Никола Т. Вујовић, га. км., Илија Т. Јанковић, пјешак, Владо В. Грујовић, пјешак, Јазар Рад. Стаматовић, Иван Ђ. Шћепановић и Ђуро Бог. Ђулић по 2 ф; Тиједор Миј. Драговић, пјешак, Богдан Симо Велмировић, биз. оф, Радован Пет. Николић, Ђоко С. Велимировић и Ристо Драговић по 1 ф; Милојан Петр. Николић и Ристо Сим. Николић по 1 ф. и 50 п; Никола Сек. Ђулић, 2 ф; Јанко Рад. Стаматовић, 1 ф; Тодор Вуч.

Николић и Драго Лук. Оташевић по 2 ф; Спасоје Рад. Стаматовић и Асан Шут. Ичевић по 1 ф; Машан Нон Шћепановић, 50 п; Видак Мил. Дубинић, Петко Стев. Радовић, Милош Благ. Ђуричић и Васо Мар. Вујовић по 1 ф; Јоко Јанков. Лакићевић 2 ф; Крсто Јанков. Лакићевић и Радован Ибр. Стаматовић по 1 ф; Саво Ђур. Мијатовић, 2 ф; Мијајло Драговић, 1 ф; Петар Мијај. Драговић, 2 фпорица; Велиша Васков Велимировић, Велиша Ђур. Шћепановић, Андрија Петр. Шћепановић, Јолета Стев. Ђулић, Јоко Сав. Мраковић и Лазар Јов. Шћепановић по 1 ф; Јанко Жив. Оташевић 50 п; Машан Жив. Оташевић, Алекса Вук. Јанковић, Тодор Вук. Јанковић по 1 ф; Ђуран Маш. Оташевић, 50 п; Периша Нил. Стаматовић, Вузо Вучет. Вуксановић, Милоје Мијај. Вујовић, Мркиша Том. Оташевић и Петар Вуч. Стаматовић по 1 ф; Вучета Маш. Стаматовић, 1 ф. и 50 п; Симо Вуч. Стаматовић, Петко Јов. Пешић, Марко Јов. Пешић и Мијајло Пер. Пешић по 1 ф; Бојица Сав. Пешић, 50 п; Штога Ник. Пешић, 1 ф; Мркиша Јован и Панто Јов. Николић по 50 п; Ђуро Јов. Вуксановић и Ристан Јанк. Лакићевић по 1 ф; Мирко Ник. Ђулић, 1 ф. и 50 п; Јован Вук. Јанковић, Ђетко Иван. Велимировић, Тиједор Марк. Вујовић, Гангор Маркишин Шћепановић, Мило Милов. Радаковић, Јован Милов. Радаковић и Мијајло Пер. Ђулић по 1 ф; Марко Сав. Филиповић и Матијаш Сим. Ђулић по 50 п; Смиљан Ђулић, Ичевић, Кејо Богд. Стаматовић, Радован Илиј. Шћепановић, Митар Ник. Радуловић и Јован Јазар Ђулић по 1 ф; Благога Ђик. Шћепановић, 1 ф. и 50 п; Андрија Јов. Пешић, 1 ф; Васко Шћепановић и Ђетко Стев. Шћепановић по 50 п; Петар Вуч. Шћепановић 1 ф. и 50 п; Кикета Том. Оташевић, Јован Стев. Радовић, Марко Иван. Радовић и Стојан Марк. Ђуричић по 1 ф; Мајо Иван. Велимировић, 1 ф. и 50 п; Јован Мирк. Стаматовић, 1 ф; Јанко Спасој. Вуксановић, 50 п; Матијаш Спасој. Вуксановић, Мијајло Пејов. Радовић, Новица Анд. Велимировић, Миљун Иван. Стаматовић и Иван Вук. Стаматовић по 1 ф; Мијат Радој. Стаматовић, 50 п; Ђурак Тодор. Велимировић, Јован Стојановић, Периша Ђур. Велимировић и Благога Петр. Велимировић по 1 ф; Марко Ђиш. Велимировић, 1 ф. и 50 п; Лука Рист. Ђулић 1 ф; Павић Тур. Вујовић, 1 ф. и 50 п; Алекса Шалет. Шћепановић, Кожа Тодор. Велимировић и Јован Драгов. Николић по 1 ф; Радован Барк. Велимировић, 50 п; Живко Ђорчиновић, 1 ф; Тиједор Стев. Ђулић, 1 ф. и 50 п; Бејо Ђулић, Бошко Перишин, Ђуро Радов. Мраковић, Марко Миј. Мраковић и Гитоје Богд. Велимировић по 1 ф; Велиша Перин. Оташевић, 50 п; Шалета Радов. Стаматовић и Периша Ник. Мраковић по 1 ф; Саво Вас. Марковић, коват, 2 ф; Мило Перин. Мраковић, Лука Бошк. Мраковић и Раде Јовић. Ичевић по 1 ф; Лука Богд. Велимировић, 50 п; Ђуро Радој. Стаматовић, 1 ф; Матијан Тур. Шћепановић, 2 ф; Митар Мијат. Стаматовић, 50 п; Тодор Ђур. Пешић, 1 ф; Спасоје Ђур. Пешић, 50 п; Милован Милеши. Раковић и Пале Лук. Вујовић по 1 ф; Јован Пеј. Радовић и Ранко Марк. Јазаревић по 50 п; Вуљан Пертић Оташевић, 1 ф; Јован Радој. Стаматовић и Симо Николић Беговић по 50 п; Филип Станк. Велимировић, 1 ф; Милутин Стеван. Радовић, 1 ф. и 50 п; Радован Ђурић. Ђулић, 50 п; Марко Ђурић. Ђулић, Тодор Ивичић и Савела Вук. Грујовић по 1 ф; Грујина Јован. Пешић, 50 п; Машан Перов. Ђуришин и Алекса Драг. Шћепановић по 1 ф; Новица Ник. Ђулић, 50 п; Кејо Перин. Беговић, Васо Благ. Ичевић и Дамјан Стан. Ђулић по 1 ф; Савела Грујин. Вујовић и Бајо Илиј. Велимировић по 50 п; Крстанин Мијај. Вујовић, Владо Васо. Беговић, Јанко Драг. Шћепановић, Никола Благ. Ичевић и Кујо Драг. Шћепановић по 1 ф; Видак Турч. Ђулић, 50 п; Петко Илиј. Дубинић, Јован Милов. Кековић, Динко Спасој. Кековић и Мило Спасој. Кековић по 1 ф; Вуло Радој. Шћепановић, 1 ф. и 50 п; Томела Богд. Ђулић, Павла Благ. Ђулић, Турчин Миш. Оташевић, Видак Ганг. Шћепановић и Мило Ђурић. Велимировић по 1 ф; Ристо Перин. Стаматовић и Ђуро Радој. Ђулић по 50 п; Васко Рист. Николић и Јован Перинић Вадича по 1 ф; Гангор Миловић и Панто Јованов. Николић по 50 п; Јован Илиј. Радовић и Јован Ђик. Кековић по 1 ф; Ристо Ђет. Вуксановић, 2 ф; Ђурица Зек. Кековић, Милош Зек. Ђурић, Станко Сав. Филиповић и Баро Пер. Ђуричић по 1 ф; Богдан Милош. Ђуричић 50 п; Ђуро Шћеп. Ђуричић и Васо Перов. Ђуричић по 1 ф; Милутин Пер. Ђуричић, Илија Саво. Ђуричић и Барек Никол. Ђуричић по 50 п; Симо Рад. Ђуричић, Ђоко Рад. Ђуричић и Марко Томаш. Ђуричић по 1 ф; Периша Благ. Ђуричић, Ђуре Благ. Ђуричић, Анто Ђур. Ђуричић и Васо Милеши. Ђуричић по 50 п; Шћепан Рид. Ђуричић и Јован Пејов. Ђуричић по 1 ф; Виро Јован. Ђуричић, Лука Рушељ. Ђуричић, Мило. Думел. Ђуричић и Спасоје Благ. Ђуричић по 50 п; Анто

Јошов Ђуричковић, Бошко Петр. Ђуричковић, Бојица Том. Ђуричковић, Филип Блаж Ђуричковић, Блажо Перип. Ђуричковић и Симон Велиш Ђуричковић по 1 ф; Благота Завиш Радоњић, 50 н; Милован Анд. Јакићковић, Велиша Анд. Јакићковић, Петар Годубовић и Вук Јовановић по 1 ф; Петко Иван. Марковић и Јован Вук. Грујић по 50 н; Јаков Бошк. Марковић, Тодор Ристовић, Филип Малиш Гавриловић, Никола Јанк. Марковић, Благота Вој. Ђуричић, Ристо Срд. Радоњић, Саво Јовановић и Радован Бошковић по 1 ф; Милко Иланиовић и Ђуран Симоновић по 50 н; Крето Матовић, 1 ф; Тодор Мијатовић, 50 н; Павле Грујић, 2 ф; Филип Срдановић и Благота Кујовић по 1 ф; Иван Перовић, Ђуро Перовић, Спасоје Рајичевић и Благота Ђиканов Кековић по 50 н; Крето Анд. Кековић, 1 ф; Јован Дешић и Матијан Јанков Раичевић по 50 н; Радован Матиј. Раичевић, 1 ф; Лазар Андрић, 50 н; Мато Јоков, Вук Симо и Радован Стеванов по 1 ф; Видак Крстов, 50 н; Радоје Јоке. Кековић, 1 ф; Симо Јованов, 50 н; Спасоје Бећ. Кековић, 1 ф; Миливаљ Радоје Раичевић, Вуча Радоје Раичевић, Тијодор Радоје Раичевић и Велиша Тодор. Кадија по 50 н; Павле Ђурич и Милак Стеванов по 1 ф; Милко Стеванов, 50 н; Илија Ђурич, Симо Милићев, Крето Мирков и Бусан Зекон по 1 ф; Лазар Богданов, Никола Богданов, и Новица Богданов по 50 н; Шалета Раичев, Еремија Драгов и Мркиша Перов по 1 фиорин Митар Шојов Кековић и Јевто Ристанов Кековић по 50 новчића.

Свега: фиор. 490-20

Од прије: ф 22055-78; омаж. 16036; брва 75; Укупино: „ 22545-98; „ „ 16036; „ 75.

пчела 1.

(Наставиће се.)

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Доброћинство у Русији.) — Мало има народа у којих је доброћинство тако развијено као у Русији. Руси, особито руски селаци, сматрају да је тешки грјех на чим не помоћи ономе, који помоћи тражи или му потребује туђа помоћ, или не дати милостињу. Отуда је Русија пови- ко много добротворних друштава, која постоје у сиромашну женску дјечу, помажу сиромашне жене, дјевојке, људе, отварају радионице за оне који рада немају, граде станове за сиротињу, склопишта за старе и немоћне и за напуштене дјецу, отварају болнице, и стручне школе у којима се омладина мушка и женска учи разним рад- овима, дају христу одјело и новчану помоћ потребнима, дају помоћ младим Словенима за више образовање у великим школама итд.

У књизи „Русија на крају 19 вијека“, коју је спремио Ковалевски, а штампано руско министарство финансија, изијести су подаци о доброћинству у Русији. Из тих података види се да је у Русији било у 1897 год. 2362 приватна добротворна дру- штва, осим друштава која стоје под зашти- том руске парике. Највише има друштава у Петрограду и Москви, а на добротворне потребе највише прилажу годишње руски трговачки редови — око 1,125 000 рубаља, затим грађани, па занатлије, а за њима селаци. Руско министарство полиције даје годишње један милијун рубаља, губерниј- ски одбори дају још више. Осим тога дају доста поједини редови и сенафи, а варошке општине претекле су све. У години 1893 издале су варошке општине 6,000 000 ру- баља помоћи сиротињи.

Добротворни зтводи, које је прије 103 године основала царица Марија, и који сад стоје под заштитом царице Марије Феодоровне, имају преко 13 милијуна ру- баља капитала. Годишње троше око три милијуна рубаља на разноврену помоћ си- ротињи. „Царске човјекољубиво друштво“ има преко двијеста добротворних завода, има преко 17 милијуна рубаља капитала, издржава занове и сваке године издаје 1,050.000.

Најновија је добротворна установа „попечителство“ о домовима трудољубља и радничким домовима Ова установа стоји под заштитом младе царице Александре Феодоровне, основана је 1895. има 124 дома трудољубља за одрасле и 34 за дјецу, 102 друштва која се брину о кућама дру- штвеним. 21 занатску радионицу и неко- нико десетак завода за дјецу, у којима раднице и радници остављају своју дјецу, док су на раду, те дјеца имају његу и храну. Попечителство има више од милијун рубаља капитала, а од државе прима го- дишње 235 000 рубаља помоћи сиротињи га помажу разни добротвори.

Али све ово огромно доброћинство, које потиче из царских дворова и из колибе, није довољно Русија, већ хоће да га регу- лишу законом. Руски државни савјет као законодавна власт сада израђује закон о јавном и обавезном доброћинству.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕЧ, 27 јануара. — Рајхсрат је изабрао са 344 од 374 гласа умје- реног Њемца грофа Фетера за про- сједника, а за потпресједнике умје- реног Њемца Праде-а и Чеха Зацека.

БУКАРЕШТ, 27 јануара. — Карп је саопштио камари и сенату оставку кабинета Парламенат је одложен.

ПАРИЗ 28 јануара. — Руски Цар је послао Валдек Русо-у Стани- славов орден.

МАДРИД, 28 јануара. — Групе манифестаната већином ђаци саку- пљали су се пред станом Језуита. Полиција је више пута разговорила манифестанте. Мнозиња су уапшени.

РИМ, 29 јануара. — По листо- вима ће Занардели саставити нови кабинет, у који би улегли: Толити унутрашњих дјела, Принети спољ- них, Фортис грађевина, Гвићардини финансиа, Капели агрикултуре.

БУКАРЕШТ, 29 јануара. — Ђорђе Кантукузен, вођа консервати- ваца, овлашћен је да састави нови кабинет.

МАДРИД, 29 јануара. — Јучер су се поновили переди против језу- ита. Полиција учествовала. Више рањених, 26 уапшено.

МАРДИД 30 јануара. — Ма- нифестације против језуита поновили су се у Гранади и Валенси и вас- дан трајале.

СОФИЈА, 30 јануара. — Јучер су довршени избори законодавни. Изабрано је 48 владиних, 31 цанко- виста, 27 демократа, 23 стојиловишта, 13 аграраца, 5 радослависта, 3 ужа избора, резултат једног избора још непознат.

ВЕЧ, 30 јануара. — Рајхсрат је примио предлог Гроса, да се иза- бере одбор, који ће проучити изјаву Арцидуке Франца Фердинанда од- носно вјештања са грофином Котек.

БУКАРЕШТ, 1 фебруара. — У сенату и у камари прочитана је изјава владина, да је Краљ, пошто је консултирао разне уставне фак- торе, позвао Карпа, да повуче на- траг оставку кабинета, не могући Кантакузен саставити ново мини- старство.

МАДРИД, 1 Фебруара. — У Сантандер манифестанти су продрили у манастир Кармелитанаца, плије- нили га и бацили ватру, коју је полиција угулила. Друге групе ма- нифестаната каменовале су све ма- настире и епископски стап.

Англо-бурски рат.

БЕЧ, 27 јануара — По „Дајт- национал Кореспонденц“ Шенерер ће интерпелирати пресједника мини- старског савјета о изважању оружја из Аустроугарске у Инглеску и ин- глеске колоније, и тражиће да мини- стар вностраних дјела изрази Кри- геру симпатије аустријских народа.

ХАГ, 28 јануара. — Министри портогалски и холандски повраћају се на своја мјеста. Инцидент са холандским консулом у Лоренцо- маркезу изравнат је Портогал је допустио да се консуо Пак поврати на своје мјесто.

ХАЈДЕЛБЕРГ, 28 јануара. — „Рајтер“ доноси, да су Бури јучер ударили на воз између Драјлнш- штата и Влакфонтеа и разрушили локомотиву мином. Сви путници рањени, деветиња тошко.

ПРЕТОРИЈА, 29 јануара. — Инглези су заузели Ермолу. Луис Бота ударио је на Смитдорјена код Ботвела, и био је одбијен. Бури су изгубили 21 мртвих и много рање- них, а Инглези 24 мртва и 53 ра- њева.

ЛОНДОН, 31 јануара. — Ли- стови допосе из Преторије вијест да је Девет прешао Орањеривар на сјеверу Норвалспонта и да маршира на Филипстовн. Пет одјељења ин- глеске војске слиједе га.

ЛОРЕНЦОМАРКЕЗ, 31 јан. — „Рајтер“ доноси да се појавила гроз- ница јака изванредна. Много смрт- них случајева.

ДУРБАН, 1 фебруара. — Френч је са успјехом ударио на Буре код Ермола, гдје су Бури изгубили 40 мртвих и 200 заробљених

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изашли су из штампане школски уд- беници:

РАЧУНИЦА за трећи разред основни- јех школа, израдили Ђуро Поповић и Ан- дрија Јосифовић. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија 1900. Цијена 30 новчића.

СРПСКА ГРАМАТИКА за трећи и чет- врти разред основнијех школа у Књаже- вини Црној Гори, саставио Ђуро Штудијер. Цетиње, К. Ц. Државна Штампарија 1900. Цијена 35 новчића.

Могу се наручити и купити код *Прве К. Ц. Повлашћене Књижаре П. М. Калу- ђеровића* на Цетинју (Cettigne, Montenegro.)

Цетиње, 18 Новембра 1900.

Број 348/дз.

У П Р А В А
ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ.

О Б Ј А В А.

Периша Стевов Пејовић, с Ора- ха, прије 6 година отишао је у Бу- гарску. Од назад три године нема од њега гласа, с тога се умољавају они, који би што о поменутом зна- ли, да извијесте

Број 97.

Цетиње, 8/1 1901.

Књ. МИН. ИНОСТР. ДЈЕЛА.

(2-3)

Објава.

Продајем моју имовицу на Ап- дријевици: двокатну кућу са осам соба, великим са запада и малим са истока балконом и бунаром; воћ- њак од 500 коријена шљива које рађају и вишим бројем мањих и другог воћа; 13 рала подводне земље до куће, а 10 безводне; 15 листо- сјека цорове горе до куће: два вели- ка букова гаја; моје право у комуну, планини и вођеници.

Ко би желио купити, нек се пријави потписаноме у што краћем року, гдје ће добити врло повољне услове.

Андријевица, 21 децембра 1900. г.

Поп Богдан Лалевић.

Број 3
87 (2-2)

О Б Ј А В А.

Срдан Филипов Николић из села Пожара под Острог, у назад 40 го- дина пошао је у Србију оставивши овамо своје имање. Није се јављао својма има око 35 година, те се не зна је ли жив или не; зато се исти позива: Ако је у животу он или ко од њега нека о себи јави потписа- томе; у противном случају сматраће се да је нестало, те ће се његово имање уступити коме припада у наслједство.

Вражегрмци, 19 јануара 1901.

Број 10.

капетан Дамјан В. Перовић.

Број 11
84 (2-3)

О Б Ј А В А.

Успостављајући поновну пло- витбу са паробродом „Даница“, која ће слиједити кроз који дан између Ријеке, Вира, Плавнице и Скадра и обратно, дољепотписано приморано је услед повећаних трошкова и поскупљивања ђумура, повисити ци- јену за превозну путника и роба, као ниже назначено:

	III. класа	I. класа
Од Ријеке до Скадра или обратно фиор. 3. — ф. 6. —		
Од Подгорице до Скадра	„ „ 2. 50 ф. 6. —	
Од Вира до Скадра	„ „ 2. — ф. 4. —	
Од Ријеке до Подгорице	„ „ 1. 40 ф. 2. 80	
Од Ријеке до Вира	„ „ — 60 ф. 1. 20	
Од Подгорице до Вира	„ „ 1. 20 ф. 2. 40	
Од Плавнице до Вира	„ „ — 60 ф. 1. 20	
Од Плавнице до Ријеке	„ „ 1. 20 ф. 2. 40	
Од Плавнице до Скадра	„ „ 1. 80 ф. 3. 60	

За превоз трансита с Обота у Подгорицу плаћаће се 1 фиор. за сваке 100 кила.

Подгорица, 7 фебруара 1901.

THE ANGLO-MONTENEGRIN
Trading Co., Ltd.

Број 12
137 (1-1)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег милостивог сина

ДУШАНА

који се пресели у вјечност 10. јану- ара у трећој години свог млађаног живота. — Сматрамо за дужност да овим путем изјавимо своју искрену благодарност на саучешћима у нашој жалости. Г. Управитељу III Попо- вићу, г. ком. Блажу Бошковићу, г. Шаку Филиповићу, г. Стену Вујановићу с госпођом, г. Јевту Петковићу с госпођом, г. кап. Ником Поповићу, г. попу Видаку Поповићу, г. Саву Кустићу, г. г. учитељима Пешићу — Бацковићу и мојим колегама Под- горица — Ријека — Цетиње.

Благодаримо г. учитељу Јовано- вићу с ђацима, грађанству оба пода вароши Даниловграда, који лично присуствоваше спроводу и покојника испратише до вјечне куће.

Особита хвала г. Др. Огњено- вићу који се својски заузимао око покојника

Хвала свакоме, ма којим путем присуствовао нашој големој а понов- љеној жалости — за незаборављеним ђеком.

Даниловград, 25. Јануара 1901.

Ожалошћени родитељи:

Мируна и Кињо Јовићевић, Поштан- ско-Телеграфски чиновник.

Број 13
135 (1-1)